

FOLKETINGET

Europaudvalget

EU-Oplysningen & Den Økonomiske Konsulent

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 6. august 2015

Den nye lånepakke til Grækenland

Sammenfatning

Med aftalen fra **eurotopmødet den 12. juli 2015** blev betingelserne for indledning af forhandlingerne om en **tredje** lånepakke til Grækenland på op til **86 mia. euro lagt fast**. Grækenland har efterfølgende levet op til de indledende krav om omfattende reformer af bl.a. skatte- og pensionssystemet samt af retsvæsenet, og nu kan institutionernes arbejde med udformningen af den egentlige lånepakke gå i gang.

Den endelige lånepakke forventes at ligge klar i slutningen af august.

Grækenland har **indtil nu** modtaget **217 mia. euro** (1619 mia kr.) i finansiel støtte fordelt over **to låneprogrammer** fra 2010 og 2012

Tyskland har bidraget med ca. 53 mia. euro, svarende til ca. 25 pct. af det hidtidige låneprogram. Men Frankrig og Italien er heller ikke sluppet billigt, idet de hver har bidraget med 35-40 mia. euro, svarende til ca. 17 pct. for hvert af de to lande. Også Spanien har givet et stort bidrag på 23 mia. euro til de "gamle" lånepakker.

Endelig kan det nævnes, at Finland på nuværende tidspunkt har bidraget med ca. 3,5 mia. euro (26 mia. kr.), svarende til 1,5 pct. af de samlede "gamle" lån på 217 mia. euro.

Indledning

Grækenlands finansielle problemer og den nye lånepakke, udgør en meget stor EU-problemstilling både aktuelt og i fremtiden. For at give et overblik over situationen, er følgende notat blevet udarbejdet.

Omfang af lånepakken

Den samlede ramme for lånepakken vil være i størrelsesordenen **83-86 mia. euro over tre år**, hvoraf omkring 50 mia. euro¹ vil komme fra eurolandenes krisefond – den såkaldte europæiske stabilitetsmekanisme (**ESM**)². De resterende midler forventes at komme fra Den Internationale Valutafond (**IMF**) og fra den **nye privatiseringsfond**, som skal oprettes som en del af aftalen fra eurotopmødet. Rammen omfatter bl.a. en buffer på mellem 10 og 25 mia. euro til refinansiering af de græske banker.

Omfattende betingelser

For at genopbygge tilliden mellem eurolandene og den græske regering var det et krav, at det græske parlament senest den **15. juli skulle godkende indholdet af aftalen fra eurotopmødet** samt **vedtage lovgivning** på en række konkrete områder, før eurolandene ville give mandat til Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) om at indlede forhandlinger om en ny låneaftale.

Det græske parlament har derfor allerede vedtaget lovgivning om:

- Et forbedret momssystem og større skattegrundlag.
- Tiltag der kan forbedre bæredygtigheden af pensionssystemet som del i en større pensionsreform.
- Sikring af fuld uafhængighed af det græske statistiske kontor (EL-STAT).

---

¹ Ifølge interview i ARD Morgenmagazin den 16. juli 2015 med Klaus Regling, der er administrerende direktør i ESM.

² ESM-fonden blev operationel i oktober 2012. Fonden er oprettet på baggrund af en mellemstatslig traktat blandt eurolandene, der samlet har indskudt 80 mia. euro, hvilket giver en effektiv udlånskapacitet på omkring 500 mia. euro. ESM-fonden har tidligere ydet finansiell bistand til Spanien og Cypern.

- Gennemførelse af den såkaldte **Finanspagt**³ - især med henblik på at gennemføre halvautomatiske besparelser, hvis der afviges fra målsætningen for den primære budgetsaldo.

Den 22. juli blev der yderligere vedtaget **ændringer af retssystemet** samt lovgivning til gennemførelse af **EU's direktiv om genopretning og afvikling af banker**.

Herudover har den græske regering forpligtiget sig til at gennemføre en række reformer og tiltag, der bl.a. omfatter:

- En ambitiøs pensionsreform.
- En ambitiøs produktmarkedsreform, der medfører langt større konkurrence blandt virksomheder og detailhandl
- Privatisering af eltransmissionsnetoperatøren (ADMIE).
- Arbejdsmarkedsreformer med modernisering af kollektive forhandlinger, faglige aktioner og kollektive afskedigelser.
- Styrkelse af den finansielle sektor, herunder fjerne muligheden for politisk indflydelse i bankerne.
- Modernisering, styrkelse og afpolitisering af den græske administration.

Der skal også oprettes en særlig **uafhængig fond** i Grækenland, der skal rejse penge via. bl.a. at privatisere græske aktiver. Det er meningen, at fonden skal generere **op til 50 mia. euro**, hvoraf de 25 mia. euro skal bruges til at betale den finansielle støtte til bankerne tilbage. Halvdelen af de resterende 25 mia. euro skal bruges til at nedbringe den græske gæld, og den anden halvdel skal gå til investeringer i Grækenland.

De konkrete betingelser og vilkår vil blive fastsat i selve ESM-låneaftalen, der er under forhandling.

Gældsspørgsmålet. IMF vil lette gælden

De to tidligere hjælpepakker til Grækenland har haft deltagelse af IMF som ekstern långiver. Bidraget fra IMF til den nye lånepakke er dog ikke givet på forhånd, idet IMF ønsker, at spørgsmålet om holdbarheden og lettelse af den græske gæld bliver adresseret mere direkte.

---

³ Finanspagten er udmøntet i traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union.

En nylig IMF-analyse⁴ af den græske gæld har påvist, at med den nye lånepakke vil gælden være i størrelsesordenen 170 procent af BNP i 2022, hvor fremskrivningen i forbindelse med den anden lånepakke fra 2012 "kun" regnede med et niveau under 110 procent af BNP.

Aftalen fra eurotopmødet slår imidlertid fast, at der ikke kan blive tale om nominelle nedskrivninger af gælden (haircuts), som det eksempelvis var tilfældet i 2012 med den private sektors del af gælden. Fra tysk side bliver det fremhævet, at det strider mod traktatens bestemmelser. Der kan muligvis blive tale om en forlængelse af løbetider og afdragsfrie perioder. Der vil ifølge aftalen dog først blive taget stilling til dette spørgsmål efter en fuldstændig gennemførelse af foranstaltningerne i det nye låneprogram – og efter den første positive evaluering af Grækenlands tiltag.

IMF påpeger modsat, at udviklingen i den græske gæld kun kan gøres holdbar, hvis der gennemføres mere vidtrækkende tiltag til at lette gældsbyrden. Tiltag som eurolandene ifølge IMF indtil videre ikke har været villige til.

Brofinansiering. Alle 28 EU-lande deltager

Grækenland skulle allerede den 20. juli 2015 betale 4,2 mia. euro tilbage til ECB og 2 mia. euro til IMF. Derfor blev EU-landene den 17. juli enige om at yde et kortvarigt tremåneders lån på 7,16 mia. euro til Grækenland, der finansielt kan brygge bro indtil den samlede lånepakke er på plads.

Lånet finansieres af den såkaldte europæiske finansielle **stabilitetsmekanisme** (EFSM)⁵, der omfatter **alle 28 medlemslande**, (inkl. Danmark). Der er dog truffet foranstaltninger, så ikke-eurolandene er garanteret mod tab, hvis Grækenland ikke skulle være i stand til at betale lånet tilbage. Det er planen, at lånet skal betales tilbage, når den samlede lånepakke via ESM-fonden er faldet på plads.

---

⁴ Greece: An update of IMF's staff's preliminary public debt sustainability analysis, IMF 14. juli 2015.

⁵ EFSM er en mekanisme for alle 28 EU-lande, der kan stille garantier for lånepakker på op til samlet 60 mia. euro. Den fungerer ved, at Kommissionen kan optage lån på finansmarkederne med sikkerhed i EU-budgettet. Disse lån kan så kanaliseres videre til det kriseramte medlemsland. De enkelte EU-lande bidrager derfor ikke direkte til disse lån, men indirekte via deres bidrag til EU-budgettet.

Udarbejdelse af låneprogrammet

Da Grækenland nu har gennemført de foranstaltninger og lovgivning, som var en del af aftalen fra eurotopmødet, og eurolandene har sikret den nødvendige nationale parlamentariske opbakning, kunne eurolandenes finansministre den 17. juli formelt træffe **principbeslutningen** om et treårigt ESM-låneprogram til Grækenland. Dermed sættes arbejdet med at udfærdige det egentlige låneprogram i gang.

- Kommissionen, ECB og evt. IMF skal nu fastlægge betingelser i et aftalememorandum, der skal knyttes til det egentlige låneinstrument (finansielle bistandsfacilitet). Aftalememorandummet indeholder institutionernes krav til græske reformer i løbet af programperioden, som vurderes nødvendige for at bringe Grækenland tilbage på sporet med en holdbar vækstudvikling.
- Samtidig skal ESM udarbejde et forslag til en lånekontrakt med Grækenland (finansiell bistandsfacilitetsaftale), der indeholder de finansielle vilkår.

ESM's repræsentantskab (finansministrene fra eurolandene) skal efterfølgende godkende betingelser i aftalememorandummet samt udkastet til aftalen om den finansielle bistandsfacilitet, hvilket kan kræve endnu en runde af godkendelser i de nationale parlamenter i visse af eurolandene.

Det er forventningen, at det **endelige låneprogram** kan være på plads i slutningen af august.

Tidligere støtte til Grækenland

Siden Grækenland for alvor kom i gældsproblemer i **foråret 2010** og frem til i dag, har landet modtaget omkring **217 mia. euro** i finansiell støtte fordelt over to låneprogrammer (se bilag).

I starten var der ikke nogle krisefonde til at håndtere problemet, og derfor måtte eurolandene i forbindelse med den **første lånepakke** træde til med **bilaterale** lån til Grækenland, der beløb sig til i alt **52,9 mia. euro**. Senere

blev en fælles eurokrisefond med det formelle navn den europæiske finansielle **stabilitetsfacilitet** (EFSF)⁶ oprettet.

EFSF-fonden var ansvarlig for den **anden lånepakke til Grækenland**, der startede den **1. marts 2012**. Under EFSF-låneprogrammet har Grækenland frem til programmets udløb den 30. juni 2015 modtaget **130,9 mia.** euro. Hertil kommer lån fra **IMF** på 33,2 mia. euro. Endelig har Grækenland som nævnt fået eftergivet offentlig gæld fra private kreditorer svarende til omkring 107 mia. euro.

Hertil kommer selvfølgelig den nævnte brofinansiering på 7,16 mia. euro.

Med venlig hilsen

Martin Jørgensen (3622) og Niels Hoffmeyer (3602)

---

⁶ EFSF blev oprettet i juni 2010 som en midlertidig foranstaltning baseret på en rammeaftale mellem eurolandene. EFSF er efterfølgende blevet erstattet af eurolandenes permanente krisefond – ESM.

Bilag: Græske lånepakker

Grækenland har til dato modtaget i alt 217 mia. euro fordelt over to lånepakker, hvoraf eurolandene har lånt og stillet garantier for 183,8 mia. euro og IMF 33,2 mia. euro.

Første lånepakke – maj 2010

Den første lånepakke bestod af bilaterale lån fra eurolandene med en overordnet ramme på 80 mia. euro samt 30 mia. euro fra IMF – altså samlet 110 mia. euro. Af den overordnede ramme på 80 mia. euro fra eurolandene blev de 52,9 mia. euro realiseret samt 20,1 mia. euro af IMF's bidrag på 30 mia. euro – altså i alt 73 mia. euro.

Anden lånepakke – marts 2012

Den anden lånepakke blev finansieret over eurolandenes første egentlige krisefond – den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF), der fungerer ved at udstede obligationer mod sikkerhed i eurolandenes garantier for samlet 725 mia. euro. Den samlede ramme på den anden lånepakke der skulle løbe fra 2012 til udgangen af 2014 var 164,5 mia. euro. Heraf 144,7 mia. euro fra eurolandene via EFSF og 19,8 mia. euro fra IMF (som del af et samlet lån på 28 mia. euro over fire år frem til marts 2016). Af den anden lånepakke blev der realiseret 130,9 mia. euro fra EFSF og 13,1 mia. euro fra IMF – i alt 144,0 mia. euro.

Den anden lånepakke blev forlænget to gange, men udløb endeligt den 30. juni 2015.

Tabel: Fordeling af lånepakker på eurolande samt IMF.

<i>Mia. euro</i>	Lånepakke I	Lånepakke II	Samlet eksponering	Procent
Eurolande	Bilaterale lån	Garantier via EFSF*	Lån + garantier	
Tyskland	15,17	38,05	53,22	24,5%
Frankrig	11,39	28,58	39,96	18,4%
Italien	10,01	25,11	35,11	16,2%
Spanien	6,65	16,69	23,34	10,8%
Nederlandene	3,19	8,01	11,02	5,2%
Belgien	1,94	4,87	6,81	3,1%
Østrig	1,55	3,90	5,46	2,5%
Finland	1,00	2,51	3,52	1,6%
Slovakiet	0	1,39	1,39	0,6%
Portugal	1,10	0	1,10	0,5%
Slovenien	0,24	0,65	0,90	0,4%
Luxembourg	0,14	0,35	0,49	0,2%
Cypern	0,11	0,27	0,38	0,2%
Estland	0	0,35	0,35	0,2%
Irland	0,35	0	0,35	0,2%
Malta	0,05	0,13	0,18	0,1%
Eurolande i alt	52,9	130,9	183,8	84,7%
IMF	20,1	13,1	33,2	15,3%
Samlet	73	144	217	100,0%

* Fordelingen på de enkelte eurolande er baseret på landenes garantiandel i EFSF i marts 2012 og det samlede fordelte lån til Grækenland på 130,9 mia. euro.